

ԲԱԺՄԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՐԵՎԱԼ 500 ՂՐԵ.
ՎԵՐՈՒՄԵՆՆԵՐ 250 »
ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐ 150 »

“TACHINK”
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

100 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆԲ

ՕՐԱԹԵՐԹ

«طاشينك» ارمينية يومى سياسى غزير
صاحب امتياز: هراند ماموريان - ازميز

Բաժանորդագրութիւնը կ'սկսին
ամեն ամսոյ 1 ին և 15 ին

Չհրապարակուած ձեռագիրները
եւ չեն տրուիր

ՏԵՕՐԵՆ - ԽԱՐԱԿԱՐԱՐՆԵՐ
Հ. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

100 ՓԱՐԱ

Ինչպէս կը հրատարակուին թերթերը

Աշխարհիս ամէն կողմ մամուլն իր առօրեայ կամ պարբերական թերթերով քանի մը որոշ պայմաններու տակ կ'հրատարակուի:

Այդ պայմաններն իրարմէ կ'տարբերին.

Կան թերթեր որ որոշ կուսակցութիւններէ կ'հրատարակուին, պաշտպանելու համար անոնց սկզբունքներն ու հայեացքները:

Կան թերթեր որ խմբակցութիւններու կողմէ կ'հրատարակուին զուտ առեւտրական կամ քաղաքական նպատակներով, որոնք կ'ունենան իրենց վարչական խորհուրդը, խմբագրական մարմինը ընտրուած բաժնետէրերու տարեկան ժողովներով:

Կան թերթեր որոնք դատի մը ի պաշտպանութիւն կ'հրատարակուին զրաւատէրներու կողմէ յատկացուած տարեկան որոշ նպաստի գումարով մը և կը յանձնուին իրենց գաղափարակից խմբագրապետի մը խնամոց:

Կան նաև թերթեր որոնք զուտ անհատական հանգամանք մը ունին, անհատական ոյժերով կ'հրատարակուին որ իրենց խմբագրապետն ունին, որ կ'ներկայէ իր անձնական տեսակէտներն և իր ըմբռնած եղանակով կ'պարզէ իր հայեացքներն այլազան հարցերու նկատմամբ:

Այս զանազան պայմաններու տակ հրատարակող թերթերու ընթերցողները, բնականաբար չեն կրնար այդ ամէն թերթերու գաղափարներուն համախոհ և համակարծիք գտնուիլ, եթէ ամենուն պարզած տեսակէտներն ընդունէին, հակասութեան մէջ պիտի խնային, որովհետեւ այդ ամէն թերթերն ալ իրարու համակարծիք ու համամիտ չեն կրնար ըլլալ:

Ուրեմն մէն մի ընթերցող իր նախասիրութիւնները պիտի ունենար, իր որոշ գաղափարներն և իր համակրութիւններն ու հակակրութիւններն այս ու այն թերթին նկատմամբ:

Բայց այդ ընթերցողն իրաւունք պիտի ունենար իր գաղափարներուն կամ որ և է խնդրոյ մը առթիւ, նոյնիսկ իր նախասիրած թերթին մէջ, հակառակ կարծիքի մը հանդիպած պահուն՝ իր գիտողութիւններն ընելու, յոռա՞ծ պիտի երթանք ընդունելու և այդ՝ ըսելու, բայց պայմանաւ որ այդ գիտողութիւններն պատշաճութեան և բարեկամութեան սահմաններէն անդին չանցնէին, սահման վրայ, որ անոնք զուտ բարեկամական հանգամանքի մը տակ ներկայացուած պարագային միայն կրնան լսել ըլլալ:

Այսօր բոլորն ընթերցողէն մինչեւ բարձրաստիճան ընթերցողն իրաւունք ունի իր գիտողութիւններն և կարծիքները արտայայտել և նոյնիսկ թելադրութիւններ ընել, բայց երկրորդն իր բարեկեցիկի հանգամանքով աւելի իրաւունք մը չկրնար շահիլ, որովհետեւ ինքն ալ իր պարզ ընթերցողի հանգամանքէն դուրս որ և է բացառիկ առաւելութիւն մը չվայելեր, չունենալով որ և է իրաւասութիւն թերթին խմբագրական ուղղութեան վրայ, չունենալով որ և է կապ կամ ազդեցութիւն բարոյական կամ նիւթական, իր ընթերցողի հանգամանքէն դուրս:

Բնականաբար բացարձակապէս մերժելի են միջամտելու և բռնադատելու որ և է յաւակնութիւններ, դատապարտելի և արհամարհելի գաղաղակով մանաւանդ նախատինք և լուտանք:

Ահա այս թիրախացութեանց պատճառաւ անհատական և մանաւանդ իրենց միջավայրին մէջ առանձին երեւոյթ թերթերու կացութիւնն ամենազգուշորին դարձած է:

Բնականաբար որ և է թերթ իր որոշ ուղղութիւնը կ'ունենայ, որոշ սկզբունքները, որոշ հայեացքները:

Իր սկզբունքներուն զոհը կ'դառնայ այն վայրկեանին, երբ իր ընթերցողներէն փոքր կամ մեծ հատուածի մը տեսակէտներուն հակառակ արտայայտուի Այլեւս կ'մոռցուին վայրկեանի մը մէջ, մինչեւ այդ օրն տարբեր հարցերու մէջ անոր համակարծիք եղած ըլլալին և ջերմապէս անոր սկզբունքները պաշտպանած ըլլալին: Քննադատութիւնն ծայր կուտայ, առանց սակայն այդ քննադատութիւնն որոշ սահմաններու մէջ կանգ առնելու, այլ մեծ համամտութիւններ կ'ստանայ, զարմանք պատճառելու աւտիճան:

Սկզբունքներու և տեսակէտներու հետ կ'շփոթուին անձնական շահեր ու բարեկամութիւններ և փոխանակ ուղղակի ազդեցիկ գիտելու և վնասակար համարուած տեսակէտը պարզելու, ընդհակառակն պատգամներ կ'որոտան, վնասաբաւութիւններ տեղի կ'ունենան այդ թերթին նկատմամբ, թերթ մը՝ որ օր մը առաջ կ'պաշտէին և անոր մէն մի տողը ազգին օգտակար կ'ընկառէին:

Բայց իրաւունք ունին անհատական հիմքերու վրայ հրապարակ ելած թերթի մը դէմ այդքան ծառանալու թերթի մը հրատարակութեան ստիպողական պահանջքն առնել, պրոպագանդական վերապահութենէ մը զատ որ և է գործնական քայլ մը ուղղօ՞ծ են առնել և ինչո՞ւ արտնդին, իրենց ո՞ր իրաւունքներն համար, վարչական ժողովի անդամակից են, թէ ոչ տարեկան բաժնետէրէն մը զարգ հարկը տուող ոսկիներ յատկացուցած են իրեն և բաժնետէր կամ վարչական անդամակից:

Որ և է հասարակ ընթերցողի մը համահաւասար է իրենց վերաբերմի սահմանը:

Ահա այս պարագաներն են որ դժբախտաբար լաւ չեն ըմբռնուած:

Բայց ինչպէս ըսինք վերեւ, բարեկամական և համակրական հիման վրայ, չկրնար երբեք արհամարհելի ըլլալ որ և է լաւ խորհուրդ ու թելադրութիւն, կարելի չէ անգոյնել կարծիքը մէկու մը՝ որու անկեղծութեանը վրայ լաւ գաղափար մը չինուած է իբրեւ խոհուն ու լուրջ անհատ:

Պէտք է խորհիլ թէ մէկու մը սխալ նկատածը, անդին տասը հոգի ճիշդ կ'ըսեն և եթէ որ և է թերթ ամենուն ալ գաղափարներուն համաձայն ուղէ չարժիլ, չենք գիտեր թէ ատիկա թերթ ըսուելու որ և է արժանիք կ'ունենայ: Վերջապէս մէն մի թերթ իր որոշ պայմաններն ու ծրագիրներն ունի, ինչպէս նաև իր ուղղութիւնն ու սկզբունքներն, ընթերցողները բնականաբար չեն կրնար ասոնք ամէնքն ալ մարտիլ, բայց միեւնոյն ժամանակ, պէտք է ընդունին թէ չեն կրնար ամէնքն ալ մերժել:

Ընթերցողին ազատամտութիւնն, լայնախոհութիւնն իր տարակարծիքութեան մէջ կ'յայտնուի թիրախացութիւններ կրնան ստեղծ պատահիլ, սակայն այս թիրախացութիւնները բռնադատ համար պէտք է որ յարգուին պատշաճութեան և բարեկրթութեան էական պայմանները:

Հ. Մ.

ԲԱՂ, ԿԱՐԵՈՐ ՎԱԽԵՐԱԹՂԹԵՐ

XIX

Մ. ՁԵԹԱՄ՝ ԱՌ ՍՐԸ ԷՏՈՒԱՐՏ ԿՐԷՅ

(Գահիրէ. 21 Սեպտ. 1914). —

Թուրքերու եղիպտոսի դէմ տեսած պատրաստութեանց վերաբերեալ տեղեկութիւնները նոր կերպարանք մը ստանալու վրայ են. Պաղեստինի և Սուրիոյ մէջ պատրաստութիւնները անընդհատ կը շարունակուին: Եթէ թուրքերուն պատրաստութիւնները շարունակուին, հարկ պիտի ըլլայ Սինա թերակղզին պահակազօրքի դեր կիւ և այն տեղի գերքերը ամրացնել: Ինչպէս յայտնի է ձեզ, մինչև հիմայ ինչեղի ջրանցքին երկայնքը սահմանափակ թիւով պահականոցներ հաստատուած են. սակայն կը կարծեմ թէ եղիպտոսի սահմաններուն պաշտպանութեան համար տարօրինակ միջոցներուն անհրաժեշտ ըլլալը պէտք է խնայել թիւրք կառավարութեան ՍՐԸ ՄԱԼԷԹ՝ ԱՌ ՍՐԸ ԷՏՈՒԱՐՏ ԿՐԷՅ

(22 Սեպտ. 1914). —

Երեկ անգլ. թղթատան տեսուչը թուրք թղթատարական վարչութեան երկրորդական պաշտօնեայի մը կողմանէ նամակ մը ստացաւ այդ նամակին մէջ կը ծանուցուէր թէ ձեզու 1 էն սկսեալ օտար թղթատուները պիտի ջնջուին: Ասոր վրայ անգլ. թղթատան տեսչին յանձնարարեցի որ նամակը ետ դարձնէ և ըսէ թէ խնդրը ղեկավարին յանձնուած է:

Առաջին անգամն որ փափկանկատութեան հակառակ եղող աջօրինակ զեկոյցով մը օտար թղթատուները ջնջուլու նպատակին գոյութեան տեղեկացայ. անմիջապէս եպարգոսը տեսնելու գացի և ըսի թէ այս կերպ զեկոյցէն վշտացած եմ, միտնեալ մայն յայտնեցի թէ նամակը թղթատարութեան տեսչութեան վերադարձուած է: Թղթատուները քարթիլ լասիօներու հետ յարաբերութիւն չունին եթէ թուրք կառավարութիւնը կ'ուզէր այս օրէնքը փոխել, պէտք էր որ ըստ սովորութեան դիւանապետական ճամբով ծանուցանէր իր այդ նպատակը անգլ. կառավարութեան: Գարձեալ եպարգոսին հասկցուցի թէ անգլ. կառավարութիւնը երբեք թուրք լատու չէ աշօրինակ վարուելակերպի մը Միշէն որ ձեզմէ հրաման չստանա՞մ: Զոհուի սկիզբէն անգլ. թղթատան գոցուելուն հաւանութիւն չիմտար, ուրիշ խնդիր, եթէ թուրք կառավարութիւնը անգլ. շահերը պաշտպանելու համար ապահովութիւններ տայ: Եպարգոսը պատասխանեց թէ այս միջոցը մանաւորապէս տնդլ. կառավարութեան հանդէպ ձեռք առնուած չէ, այլ բոլոր մեծ տէրութեանց

ալ միևնոյն եղանակաւ զեկուցուած է: Աս այս առարկեցի թէ՛ փրանս և ռուս ղեկավարներուն կողմէ խնդրոյն ինչ ձևով ընդունուիլը ինծի չի վերաբերիր և անոնց այս մասին ունեցած կարծիքին վերահասու ըլլալու համար տակաւին ժամանակ չունեցայ: Եպարգոսը ապահովեց թէ՛ մինչև որ անգլ. կառավարութեան հետ համաձայնութիւն մը չի գոյանայ՝ գործը աւելի տուած չպիտի տարուի:

Իմ կարծիքովս՝ ներկայ օրէնքին բարեփոխութիւնը անհրաժեշտ է, կուգէի գիտնալ թէ՛ ան պարագային ուր փրանս և ռուս. ղեկավարներուն հետ համաձայնութիւն գոյանայ, կրնամ աշխատի կարգադրութիւն մը ընել՝ որու համեմատ անգլ. թղթատուներ իբր օսմ. թղթատան մէկ ճիւղը՝ ձուլուի այս վիճչոյն հետ, և անգլ. թղթատան պաշտօնեաներուն մէկ մասը օսմ. թղթատան մէջ ծառայութեան կոչուի: Կարծեմ թէ օսմ. թղթատարական ճամբաներն ալ գործածելու կրնանք յաջողիլ:

ՄԱՐԴԱՍԵՐ ԴԵՄՔԵՐ

ԿԱՏ ՅՐԱՆՔՕ

Խորունկ և մտածկոտ դէմքով, քալուածքները հատիկ հատիկ՝ արտասանութեանը նման, ճշմարիտ ձրաճանաչող մէ ընկերվարական զաղաքաներու Տառապած ժողովրդի մը զաւակը, ինքնօգնութեամբ իր ներկայ գերքին տիրացած, վաղուց հետեւած է փիլիսոփայ և ընկերաբան Մաքս Նորտուելի: Ձէք կրնար ըմբնել թէ որքան կը սիրէր բարիք ընելը: Կարծես բարիք մը ընելու, տառապած հոգի մը միւլթարելու վրդովուած միտք մը խաղաղեցնելու համար է ստեղծուելու Գնա՛, մօտեցիր ու յայտնէ ու է անձի մը կարեկցութեան արժանի միջակը, իսկ կրն կ'յօժարի, սիրտը այնքան զգայուն է:

Սրտին ալքան զգայնորոտութեանը հաւասար կրնամ լսել թէ գորուոր կամք մըն ալ ունի իր դատողութիւնները՝ հիմնալի և աւելեցուցիչ են: Իբր իթիֆիաթի քանդիլ կառավարութիւնը ամբողջ թրքահայութիւնը վրձնացնելու ագորինի միջոցներուն գիւմեց և երբ պահ մը ետք, իբր հետեւանք կեցողին այդ յաջող գործելու կերպին իզմիրի Խոսիկին կուսակալ Բահմին իզմիրի խաղաղ պաշտիւնը իրեն խաղաղ բրած, ինչպէս կատուն մուկին հետ պիտի վերաբերուէր, այն պէս վերաբերուիլը նախնորոց, որքան որ չեմ սխալիր անա այդ օրէն ճշմարտապէս մարդասէր այս իրաւաբանը որոշեց իր ձեռքերը աւելի մօտիկցնել, իր ցեղին պէս տառապած՝

Տեղական Լուրեր

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՅԵՐԻ ԲԱՐՍԵՂ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ, Տիգրան Բըրճեճեան, Յովհ. Թորոսեան, երկու Յոններ, Եանի և Եօրիկ, երկու Հրեաներ Տանիէլ, Եաթօ և Խայիմ Մօսէ ձիւն մը վրայ տպածոյ բնոցոց ցած հինգշաբթի օր ճամբայ կ'ընկնէ իզմիրէն դէպի Թուրքալի. Կ. Ն. Ժ. 3ի միջոցներուն յանկարծ կ'աշարուին Բազմաբէն քիչ անդին 5 սուխաւոր աւազակներէ, կ'որոպտուին, իրենց վրայի հագուստներն եւս տալով և մահու սպառնալիքներէն հազիւ կը ճողոպին լեռներ ու ձորեր անցնելէ յետոյ Երկու Յոններն անյայտ կ'ըլլան, աւազակներն միասին տարած են թէ՛ սպաննած դարձողները չգիտեն Բարսեղ կորսնցուցած է 452 ոսկոյ արծէքով ապրանք և դրամ, Տիգրան 740, Յովհաննէս 350, Խայիմ 135 և Տանիէլ 115: Այս խեղճներ մերկ վիճակի մէջ հասած են իզմիր:

ԲԱՆԴՐԻ պէյի որդւոյն առեւտնդոյներն դեռ ձեռք չեն անցած, թէեւ անոնց հետքին վրայ կ'գտնուին դասոնք հետապնդողները:

ԻԶՄԻՐԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

14 Փետր. 1919

ՅՈՐԵՆ տեղական տեսակ	18 - 22
» Ուշագի »	18 - 22
ԳԱՐԻ տեղական »	—
» Ուշագի »	—
ԲԱՆԴՐԱՆ նորը 8 1/4 - 8 3/4 հինը 6 1/2 - 7 1/2	
ՃԵՐՄԱԿ ՏԱՐԸ	14 - 14 1/2
ԴԵՂԻՆ »	14 - 15
ՍՈՒՍԱՄ	41 - 42
ԼՈՒՊԻԱ	46 - 48
ՊԵՐՈՒԼԻՃԷ ճերմակ	35 - 36
» դարձր ճարա	26 - 28
ՍԻՍԵՌ	18 - 23
ՎԱՐՍԱԿ	8 - 9
ԽԱՇԽԱՇ	30 - 32
ԲԱՄՊԱՆԻ ՀՈՒՆՏ	4 - 4 1/2
ՍԵՒ ՉԱՄԻՉ	26 - 28
ԹՈՒՋ խորտա	17 - 19
ՊՈՒՐՉԱՔ	9 - 9 1/2
ԲԱՄՊԱԿ	100
ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԱՆԱՊԱՆԵԱՆ (Իզմիր - Երեւան)	

ՂԱՐԹՈՆՔ

ԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՆ

Գրական-Գեղարուեստական երկրորդ ցերեկոյթ տեղի պիտի ունենայ տոնոյ 16 ին կիրակի օր առաւօտեան ժամը 10 ին ձգիփա սրահը Մուսթի գին 25 դր. և դպրոցականներու 15 դր. Տոմսեր կ'ծախուին Զորթօնը գըրաւունը:

Շրջաբերութեան հանուած է միայն 200 տոմս 2—2

ՄԱՆԻՄԱ ՄԵՂԵՍ

15, 16 Փետր. 1919

Բնական տեսարաններ.— Ճորճ Ա. Թազաւորին յուզարկաւորութիւնը.— Դժոխսին չըջարը.— Աւելի հզօր քան առեւտրութիւնը.— Մաքս՝ Թանկի 8-7

Փոթորիկներու ենթակայ, հայ ազգին զրկեալին ու դժբաղդին և խնամունքի Ամենանիգ ժամերու մէջ, մեզմէ շատերուն սիրտը արթն է եղած միտքի արիւն և բարեխօսք ուր որ պէտք էր: Առանց նկատման՝ երբեմն խառնուի առանց վախի, երբեմն ազաւանքով շատ մը հայեր մեծ փորձանքներէ ազատած է: Օր մը է՛հ, այն օրը կէս օրուայ ճաշէն ետք երբ Բահմին իբր լուր կ'հաղորդէ թէ իզմիրի պատերազմական ատեանէն ցոյց արուած 5 հայ երիտասարդներու կախաղանի հաստատման լուրը եկած է և անմիջապէս պիտի գործադրուի, հոգ ալ դրօշակին Օննիկ Իսաանի ծնկադուր լուրագին տղանքին վրայ կատարած վախի վրան ազդելու մօտէ՛ ի՛քն ալ կ'աղերսէ ինքն ալ կ'պտուտի և կը թեքագրէ որ յետագոյն հետ, միջոցներուն գիւրութիւնները տայ որ փրկուին այդ անմեղները: Պօլիս՝ Ամերիկեան դեսպանը ինչ գեր ար կատարեց, կրնամ ըսել աւելին՝ Օննիկ Իսաան և Կատ Թրանքօ միասնաբար կոտորեցին Մասնաւորաբար Թրանքօի գիւմուսներու վրայ էր որ հանցաւ Բահմին հետագրական ճամբան ազատ թողու և արտօնեց որ հետագիւրները երթան իրենց բարերար գիւրը կատարեալ վերջապէս յաջողեցաւ և հինգ ազաւք կախաղանէն ազատեցան:

Ասիկէ ետք՝ փոթորիկները անպարկաս եղան: Իզմիրի հայութիւնը իր փոթորակից տմին օրերուն կրցաւ ունենալ իր քաջարթուն և ճարպիկ գիւնապետը, Թրանքօի գրասենեակը այդ օրերուն, ինչպէս ապահովցուցին, հայերուն գանկէլըրան է եղած: Հոգեկան ու մտքի ամեն խռովանքներու սպեղանին է եղած, մեծ ազդեցութիւն գործելով մասնաւորաբար Բահմին վրայ, ինչպէս յիշեցի, երբեմն երբեմն թեքագրելով և երբեմն պարտադրելով: Իսկ այն գիւմուսներուն որոնց արդիւնաւորունը խելքը չէր պարկեր, շատ ալ բարի էր չէր յուսադրեր և չէր խոստանար:

Ես իմ գիտցածներս ու լսածներս մէկ մասը ըսի, ով գիտէ, գտնուին ու ծածուկ տակաւին ինչ մարդասիրութիւններ է ըրած, բայց ինչ որ ալ ըլլան այդ մեծութիւնները, պարտականութեան ընկերակալութեան և կամ մարդասիրական զգացումէ մը զուած, մեծ հայերս անձնապէս և կամ ազգովին երախտապարտ ենք այդ մեծ իրաւաբանին, որ կրցաւ մեր էն փոթորակից շրջաններուն իսկ մեր ցաւերուն ցաւակից ըլլալ ու ցաւակցի մը պէս գործել:

ՄՍԵՐ

ՄԱՄՈՒԼ

Նիւ Եօրքէ կը տեղեկացնեն.— Պերլինի անթրիկեան նախօրդ գեապարտ Պ. Ճէրլըտի նախագահութեամբ տեղւոյն մէջ, Հայաստանի անկախութեան համար զօրեղ մասնախումբ մը կազմուեցաւ: Մասնախումբին անգլանեւրոն մէջ կը գտնուին Ամերիկայի ամենանշանաւոր անձնաւորութիւններէն շատեր: «Հայաստանի անկախութեան ամերիկեան քօմիթէն» կազմուած է մեծ զարկ տալու հայկ. անկախութեան դատին: Քօմիթէին կազմակերպիչները և Հայաստանի բարեկամները շարաթ օր մեծ հաւաքում մը ունեցան, ուր այն առթիւ ընդունեցին նախագահ Ուիլսոնի և զինակից կառավարութեանց պատգամադրերը, որոնցմով անոնք ինքզինքնին կողմնակից կը յայտնեն հայկ. անկախութեան (Ճակարագայ)

* Նիւ Եօրք.— Պ. Ուսայը, որ նոր վերադարձաւ Եւրոպա ըրած իր ճամբորդութենէն, յայտարարած է թէ Հայաստանը իրապէս ազատ է և հայկ. կառավարութիւն մը կազմուելու վրայ է հաշտութեան համաժողովին կողմէ: (Ճակարագայ)

* «Մշակ» կը գրէ թէ Կարսի ընդհանահագապտ նշանակուած 1. անգլիացի Վօլրի, իսկ շրջանային կատարիչ՝ Ստեփան Դօրդանեան Ալեքսանդրաթէն Կարս կանչուած են

հայկական զօրքերը: Անգլիացիները հայեր բերքը Թուրքիէն Հայերուն տուած են հակառակ Շէվքը փաշայի թողութեան (Ճակարագայ)

* Բարիկադայ տեղեկատու գիւտոր ինգլիսն ստացած հեռագրէ մը կ'իմաստայ թէ Պաքուի պարպումէն յետոյ հայերէն մեծ մաս մը ապաստանած է Պարսկաստան, հիւսիսային կողմէ և Անդրկովկասէն շրջանները: 20,000 ի չափ հայ փախստականներ կը գտնուին Համատան Պաղատ գծին վրայ և կ'ապարին անգլիացիներու օգնութեամբ: Հին ու նոր փախստականներու թիւը վերոյիշեալ վայրերուն մէջ 300,000-ի կը հասնի, և անոնց պէտքերը հոգալու ջանքերը գործը կը ծանրանայ Պաքուի հայ Ազգ. խորհրդին վրայ՝ որ ինքն ալ ապաստանած է Էնգէլի (Ճակարագայ)

ԹԻՅ - ԵՐԵՎԱՆԻ

Հինգշաբթի երեկոյին տեղի ունեցած թէյ-Երեկոյթը ի նպատակ Ազգ. Հիւանդանոցի որումնամեծ յաջողութիւն մը ունեցած է:

Բնորոշ միջոցաւին բազմութիւն մը, ջերմ ընկերական մթնոլորտ մը, հոգածու կանոնաւորութիւն մը ձոխ շքանկան մը:

Պարերն սկսած են մեծ ոգևորութեան մը մէջ և տեսած են մինչև առաւօտեան մօտ: Թղթախաղի սենեակներու մէջ ոգևորութիւնն շատ մեծ եղած է և բաւական կարեւոր գումար մը տասնանորով ձեռք բերուած է ի նպատակ հիւանդանոցի:

Բացի հայ և օտար ծանօթ անձնաւորութիւններու ներկայութեան մէջ կը նշմարուէին Մր. Տիքալը Համաձայնական ընդհ. հրամանատարը, Բիշմօն թէ յաճախակի հրամանատարն Սիէրօ, «Առաջնորդ» հրամանատարն Մ. Թոյլ, գեղապետ Րընէ Բիւօ, հրամանատար Մաւրուտի, Սպանիոյ հիւպատոս, իզմիրի ծովախորշին մէջ գրանուած բոլոր օտար մարտանաւերու սպանները, ինչպէս նաև յոյն և օտար հասարակութեանց ընտրեալ երկես գասակալը:

Տարակար չունինք թէ՛ խնամակալութիւն Տիկիններու և պատ Հոգաբարձութեան ակնկալութիւններն ինչպէս գոհացում գտած են:

Ազգային Անցուդարձ

Ինչպէս գրած էինք առջի օր, երէկ Առաջնորդ Ս. Բարիկադատեան այցելութեան գացած են շատ մը ծանօթ ազգայիններ, ինչպէս նաև Լատինաց առաջնորդ Մօնա, Զուգէթի իր փոխ գիւնապետին հետ, հիւլէն հրամանատար Մ. Մալրուտի, «Անտ» մարտանաւի երկրորդ հրամանատարին հետ, Բողոքականաց կողմէ Պ. Կ. Պէօզ-Կէօթիւրեան, Բարիլի պատուիրակութեան կողմէ մասնաւոր պաշտօնով իզմիր հասած Պ. Պ. Արամ Համբարձում և Հրանդ Նիգօթեան, Յունաց ծանօթ գէմբերէն Պ. Վէլի և ուրիշներ:

— Բաղ. Ժողովը իր նիստը կազմեց նախագահութեամբ Առաջնորդ Ս. Բարիկադատեանի Պ. Պ. Յ. Հարենց, Մ. Մօրուքեան, Մ. Պերկաւալեան, Ս. Աւետիքեան, Յ. Կիւզէյեան, Յ. Պաքալեան, Ժողովը նկատողութեան առաւ հետեւեալները.

1. Որոշեց կրթական տուրքի ապօրինութիւնն բացատրել Մր. Տիքալին և խնդրել որ հարկ եղած միջամտութիւնն ընէ, որպէսզի ապօրէն այս պահանջմունքին վերջ մտ տրուի: 2. Անգլիացի ազգայիններն 500 ոսկեղ գումար մը տրամադրած են իզմիրի համար, անորմէ 250 ոսկին նուիրելով Ազգ. Կեդր. Որբանոցին և 250 Տարագրելոց, Հնորակալութեամբ արձանագրեց Ժողովը այս նուիրատուութիւնը: 3. Պարտուրցի քանի մը ազգայիններ որք մը զրկած ըլլալով իզմիր, տեղեկացուցած են որ ուրիշ 4-5

որեր ևս ունին զրկելիք, բայց իրենց տարապայման նեղ կացութիւնն բացատրելով նպատակաւորօրէն անոնց ծամբորդութեան և այլ ծախուց համար, նմանապէս քահանայ մը հոգևորապէս միջնորդութեամբ համար, Ժողովը որոշեց գոհացում տալ 5. «Զարթօնք» Լատինական Միութեան արտօնած է նուագահանդէս մը սարքել Հալիփա սրահը:

Ասոցմէ վատ Ժողովը զբաղեցաւ կարգ մը ուրիշ խնդիրներով, որոնք դեռ վերջնական որոշման մը յանգած չըլլալով յետագոյն յաջորդ նիստին:

— Աթէնքի հայ գաղութի թաղականութեան նախագահ Պ. Նիգօթեան և անդամ Պ. Փափաղեան, Պ. Ա. Համբարձում, որ Բարիլի հայ պատգամ, կողմէ մասնաւոր պաշտօնով մը իզմիր հասած են, երէկ զիշեր հրաւիրուած էին Բաղ. Ժողովոյ նիստին խորհրդակցելու համար այն միջոցներուն վրայ, որոց համեմատ գործի պիտի սկսուի, ի վերջին հանելու համար օրուան անհրաժեշտ սահմանը եղող հրատապ խնդիրը, որ ինչպէս ըսած էինք պարտականութեան տեղի սահմանը մը ձեռք կ'ընկալանայ մեզի:

— Հանդիման կ'իմանանք որ Աթէնքի հայ գաղութի պատուիրակութեան նախագահ Պ. Նիգօթեան, ընկերակցութեամբ պատուիրակութեան անդամ Պ. Արամ Համբարձումեանի Դ. օր պաշտօնապէս այցելած է հիւլէն հրամանատար Պ. Մալրուտի, հիւլէն հիւպատոսարանի մէջ և արժանացած է շիւրմ ու սիրալի ընդունելութեան մը: Խորհուրդմուն միտարարութիւններ կայանցած երկուսից փոխանակած են հայեւոյն բարեկամութեանը ջատագովող և ամբաստնող համակարգի խօսքեր և Պ. Մալրուտի աղա՛ հոլած է իր ազնիւ հիւրերը առ Հայ ազգն ունեցած իր լայն բարեացակամութեանը մասին:

— Այս գիշեր տեղի կ'ունենայ ինչպէս յիշատակած էինք անցեալ օր, Գարաթաշի մանկապարտէզին մէջ Գարաթաշի յառաջիմասէր Տիկինաց Միութեան երեկոյթը: Այս մասին կը տեղեկանանք թէ՛ այն այրերն որոնք իրենց հետ երկու կիւն կ'առաջնորդեն պիտի վճարեն յաւելուածական կէս ոսկի:

— Անցեալ հինգշաբթի օր. Կ. Ն. մրցում մը տեղի ունեցած է «Վասպուրական» մարմնամարզական տիւրմէի և Թրքական խումբին միջև: «Վասպուրական»ը զօրի դէմ երկու կողով յաղթական եղած է:

— Պ. Յովհաննէս Փափաղեան իր հօր տօնաւարձին առթիւ կ'նուիրէ Ազգ. Կեդր. Որբանոցին 4, Աղբատախընամ Ընկ. 2, Ազգ. Հիւանդանոցին 2, Պարեալը Ս. Թազաւոր երեկոցւոյն 2 ոսկի: Տ. Էլիզա Ս. Թորոսեան Ազգ. Կեդր. Որբանոցին 3 ո. (Գ. ի.):

— Ազգ. Հիւանդանոցի նուիրած են Պ. Տ. Փափաղեան իր եղբոր Տ. Բ. Աշոտ եպ. հոգւոյն 2 ոսկի, Պ. Տ. Գասպարեան 25, Պ. Ա. Հօլա գեղեր արծէք 2 ոսկի, Պ. Զ. Անտոնեան 16 բուրգէ բլանդէթ իր մօր մահուան տարեկիցին առթիւ Պ. Տ. Փափաղեան 2 օխտ հէլա:

— Տարագրելոց նուիրած է Պ. Նազարէթ Սաղըրեան 2 ոսկի:

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱՓԻՐՆԵՐ

4. Պոլիս 15 Փետր. 1919

Մամուլ միութիւնը իր վերջին Ժողովին մէջ բողոքած է գրաքննութեան դէմ ու որոշած է պահանջել անոր թեթեւացումը 24 ժամուան մէջ, հակառակ պարագային՝ Երեքշաբթի օր բոլոր թերթերը չպիտի հրատարակուին:

— Ընդհ. պատերազմի միջոցին անձնական կորուստը 11 միլիոն կը հաշուի:

— Պերլին. կառավարութիւնը Արեւել. Ամերիկէի ու Գոնիոյ գերման գաղութայինները պիտի պահանջէ իր վնասուց հատուցում: — Մ. Ուիլսոն յայտարարեց թէ ի հարկին պատերազմի վերսկի իր հիմնական մասնաւորներուն համաձայն է ու զինուորագործի չեղծագործիլ իրաւունք կուտայ կրկին սկսիլ պատերազմը և թէ այս բաները նկատի ունենալով պէտք եղած հրահանգները տրուած են բանակին:

— Ամերիկեան կարմիր խաչը 25 հազար տղար զրկած է Պաղեստինի և Արեւելի կարօտներուն: — Լօյտ ձօրճ յայտարարեց թէ չպիտի վերադարձուն գերման գաղթականները, թէ հոգ կը տանին վնասուց հատուցման ու փութով պիտի վերջացնեն հաշտութիւնը: